

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม The Development of Student Affairs Administration Strategies Based on Rajadhamma (Royal Virtues)

สุพิตร าสลวัตนะกุล*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม และพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เอกสารการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา หลักทศพิธราชธรรม และการวางแผนกลยุทธ์ จำนวน 133 ฉบับ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน 6 แห่ง นิสิตนักศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร รวม 570 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสำรวจสภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา และแบบสอบถามการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ สถิติเชิงบรรยาย และใช้เทคนิค SWOT

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษามีการนำ “ทศพิธราชธรรม” ประกอบด้วยหลักธรรม 10 ประการ คือ ทาน ศีล ปริจาคะ อาชวะ มัทวะ ตบะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ และ อวิโรธนะ มาใช้ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาในระดับไม่สูงสุดหรือยังไม่เต็มเปี่ยม และกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ มีกลยุทธ์ระดับองค์กรหรือกลยุทธ์หลัก 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา และมีกลยุทธ์รองหรือกลยุทธ์ระดับแผนงาน 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนานิสิตนักศึกษา 2) กลยุทธ์ส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างความพร้อมในการศึกษา และ 4) กลยุทธ์การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

Abstract

The objective of this descriptive research were to analyze the student affairs administration and to develop the administration strategies based on Royal Virtues. The sample composed of 133 papers related to student affairs administration, Royal Virtues, and strategic planning, 6 governmental and private universities/colleges and 570 students / administrators/ instructors/student personnel. Instruments used were documentary analysis, student affairs administration checklist, and student affairs administration questionnaires. Data were primarily analyzed using content analysis, descriptive statistics, and SWOT analysis.

Findings revealed that royal virtues, comprising Dana (charity), Sila (high moral character), Pariccaga (self-sacrifice), Ajjava (honesty), Maddava (kindness, gentleness), Tapa (self-control), Akkodha (non-anger), Avihimsa (non-violence), Khanti (tolerance), and Aviroadhana (conformity in law), were partly used by the student affairs administrators. The resulting strategies composed of five policy-level strategies. A principle strategy was the adoption of the Royal Virtues in student affairs administration. The other four strategies were 1) the student's development strategies; 2) the student's activities strategies; 3) the student's readiness in learning strategies; and 4) the promotion and conservation of arts and culture strategies.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนานิสิตศึกษามีได้มุ่งเน้นแต่เพียงให้นิสิต นักศึกษามีความรู้เฉพาะสาขาวิชาชีพโดยงานจัดการเรียน การสอนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพเท่านั้น งานกิจการนิสิต นักศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญและจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่า กันทั้งในบทบาทการพัฒนานิสิตนักศึกษา และจัดบริการเพื่อ ให้นิสิตนักศึกษาได้มีความพร้อมในการศึกษา ซึ่งสถาบัน อุดมศึกษาต้องยึดหลักการประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย ภายในสถาบัน ดังที่สมาคมบุคลากรนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย ในอเมริกา (The American College Personnel Association : ACPA) ได้มีการพัฒนารูปแบบจำลองการจัดองค์กรเพื่อ พัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการด้านต่างๆ ที่สำคัญ 4 ด้าน คือด้านการพัฒนานิสิต นักศึกษา ด้านการพัฒนา อาชีพ ด้านการพัฒนาร่างกาย และด้านการพัฒนาอารมณ์ และสังคม โดยแต่ละด้านนั้นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์ซึ่งกัน (Miller and Prince, 1976)

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยได้ดำเนินงานกิจการ นิสิตนักศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาประกอบด้วย 1) จัดบริการเพื่อช่วยให้มีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน 2) ส่งเสริมพัฒนาการของนิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ 3) ศึกษา และจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้อต่อการ ศึกษาและพัฒนานิสิตนักศึกษา 4) ดำเนินกิจการที่สำคัญ ของสถาบันอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541) แต่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ คุณภาพในการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการ รับรองมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษารอบที่สอง พ.ศ. 2549-2553 โดยได้หลอมรวมองค์ประกอบด้าน กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาไว้ในมาตรฐานด้านคุณภาพ บัณฑิต (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา, 2548) ซึ่งมีการเน้นการจัดหลักสูตรและการเรียน การสอนเป็นหลัก อาจทำให้เกิดมีการลดบทบาทความสำคัญ ของงานกิจการนิสิตนักศึกษาในภายภาคหน้าได้หากผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ตระหนักและให้ความสำคัญต่องาน กิจการนิสิตนักศึกษา

ในการดำเนินงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาที่ผ่านมา มีรายงานการวิจัยพบว่าควรมีการ

ปรับปรุงและพัฒนางานกิจการนิสิตนักศึกษา กล่าวคือ รำไพ เมฆาวิบูลย์ (2544) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหาร งานกิจการนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย พบว่าส่วนใหญ่ขาดข้อมูลในการวางแผน ทุน ไม่เพียงพอต่อนิสิตนักศึกษาที่ขาดแคลน ขาดการประเมิน ผลอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารไม่สนับสนุนส่งเสริมหรือให้ ความช่วยเหลือการพัฒนากระบวนการของฝ่ายกิจการนิสิต นักศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ ธนินาฏ ณ สุนทร (2545) ได้ ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน พบปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการวางแผน กำหนดหน้าที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากร ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ขาดการทำงานเป็นทีม ขาดการควบคุมการทำงาน และขาดการหารายได้มาสนับสนุน การจัดกิจกรรมนักศึกษา

นอกจากนี้งานกิจการนิสิตนักศึกษาเริ่มต้นมีมาก่อน ในซีกโลกตะวันตก(Knowles, 1970)และสถาบันอุดมศึกษา ของไทยได้ดัดแปลงหลักการทฤษฎีการบริหารกิจการนิสิต นักศึกษาของต่างประเทศในซีกโลกตะวันตกมาใช้ ซึ่งก็มีข้อดี ที่ทำให้ทราบขอบข่ายของงาน แนวปฏิบัติ และบทบาทหน้าที่ แต่มิได้กล่าวรายละเอียดถึงลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาโดยใช้หลักการที่สำคัญ เช่น การให้ทั้งวาจาและความรู้ไปประพฤติปฏิบัติ การให้ ความเมตตา การให้อภัย และการมีศีล เป็นต้น ซึ่งหลักการ ที่ยกมาเป็นตัวอย่างหลักธรรมมีอยู่ในทศพิธราชธรรม เมื่อ ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา และต้องมีปฏิสัมพันธ์ อย่างใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษาให้ความเมตตาดูแลเอาใจใส่ และ คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนการอบรมสั่งสอนให้นิสิตนักศึกษาเป็นคนดี ผู้วิจัยจึง เห็นว่าผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ โดยยึด **“ทศพิธราชธรรม”** หรือ **“ราชธรรม”** ซึ่งประกอบด้วยคุณธรรม 10 ประการคือ ทาน ศีล ปริจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตบะ อักโกธะ อวิหิงสา ขันติ อวิโรธนะ (พระไตรปิฎก, 2539)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อวิเคราะห์สภาพ การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิต นักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม เพื่อส่งเสริมการบริหาร

งานกิจการนิสิตนักศึกษาให้มีคุณภาพ และพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตนักศึกษาเรื่องการเป็นผู้บริหารที่มีทศพิธราชธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา โดยมีขอบข่ายงาน 9 ด้าน ได้แก่ 1) งานรับเข้าศึกษา ปฐมนิเทศ ลงทะเบียน 2) งานวินัยและกฎหมาย 3) งานสโมสรและกิจกรรมนิสิตนักศึกษา กีฬานันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม 4) งานบริการหอพัก บริการอาหาร 5) งานสนับสนุนวิชาการและโครงการพิเศษ 6) งานบริการให้คำปรึกษาและพัฒนางานอาชีพ 7) งานบริการนิสิตนักศึกษาต่างชาติ/นิสิตนักศึกษาพิเศษนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางร่างกาย 8) งานทุนการศึกษา และ 9) งานบริการอนามัย

นิยามศัพท์

ทศพิธราชธรรม หรือ **ราชธรรม** หมายถึง หลักธรรมสำหรับผู้ปกครองหรือผู้บริหาร ซึ่งผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา โดยผู้บริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาและบุคลากรนิสิตนักศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่ประกอบด้วยคุณธรรม 10 ประการ คือ

1. ทาน หมายถึง การให้ การบริจาค การสละให้ เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษบริจาคเงินแก่ สโมสรนิสิตนักศึกษาเพื่อสมทบทุนในการดำเนินงานกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาให้การอบรมสั่งสอนชี้แจงแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาเป็นต้น
2. ศีล หมายถึง การรักษาความสุจริต มีความประพฤติดีงาม เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษายึดถือและประพฤติตนอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี ประพฤติตนตามระเบียบวินัยและกฎหมาย มีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วย

คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

3. ปริจาคะ หมายถึง การเสียสละ ความไม่เห็นแก่ตัว การบริจาคให้เป็นสาธารณะ เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาเสียสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

4. อาชชวะ หมายถึง ความซื่อตรงต่อเวลา ซื่อตรงต่อหน้าที่ ซื่อตรงต่อความถูกต้องความควร เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาปฏิบัติงานสำเร็จตรงเวลา มีความกระตือรือร้นและรวดเร็วในการทำงาน มีความจริงใจต่อนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

5. มัททวะ หมายถึง ความสุภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพดี พุดจาไพเราะ สุภาพ มีอัธยาศัยดี มีสัมมาคารวะ เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาให้เกียรติไม่กระด้างดูหมิ่นนิสิตนักศึกษา มีความงามสง่าและมีท่วงทีกิริยาสุภาพนุ่มนวล ใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน มีท่าทางที่เป็นมิตร เป็นต้น

6. ตบะ หมายถึง ความเผ็ดเผือกใจเลศต้นหาไม่เข้ามาครอบงำ มีความสามารถระงับยับยั้งข่มใจได้ มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความเพียรในการเผือกใจเลศ เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาสามารถควบคุมยับยั้งใจตนเองได้ มีความเพียรในการอบรมสั่งสอนนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

7. อักโกธะ หมายถึง การรู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่แสดงความโกรธมีความขมใจควบคุมอารมณ์โกรธ มีความเมตตา รักใคร่ และปรารถนาดี เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาแสดงถึงความเมตตาความเอื้ออาทรห่วงใยต่อศิษย์ ไม่มีอคติหรือแสดงความพยาบาทมุ่งร้ายต่อศิษย์ เป็นต้น

8. อวิหิงสา หมายถึง มีความกรุณาไม่เบียดเบียน ไม่ทารุณโหดร้าย มีความกรุณาสงสารเห็นใจผู้อื่น และไม่หลงอำนาจใช้ข่มขู่ผู้อื่น เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษามีความกรุณาต่อนิสิตนักศึกษาที่มีปัญหาสุขภาพโดยไม่ให้การดูเลหรือส่งการรักษาต่อ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่โดยเรียกเก็บทรัพย์สินจากนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

9. ขันติ หมายถึง ความอดทน อดกลั้น เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษามีความอดทนต่อความยากลำบากในการปฏิบัติงานกิจการนิสิตนักศึกษา และมีความอดกลั้นไม่แสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสมเมื่อพบการกระทำผิดของนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

10. อวิโรธนะ หมายถึง การวางตนที่ดี ปฏิบัติงานถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาอุปสรรค มีการควบคุมกำกับและติดตามประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีความโปร่งใสในการบริหารงาน และใช้ทรัพยากรสามารถตรวจสอบได้ เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวิธีการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. เอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา ทศพิธราชธรรม และการวางแผนกลยุทธ์ จำนวน 133 ฉบับ

2. สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดดำเนินการเป็นแห่งแรกของ 5 กลุ่มสถาบัน ได้แก่ กลุ่มมหาวิทยาลัยที่เคยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเดิมแบ่งเป็น มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง

3. กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และประธานสโมสร/องค์การนิสิตนักศึกษาที่ให้สัมภาษณ์ จำนวน 38 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร บุคลากรและนิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 570 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์เอกสารการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

2. แบบสอบถามสภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากการวิเคราะห์สาระทฤษฎีหลักการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา และหลักทศพิธราชธรรม ผสมกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากรนิสิตนักศึกษา และประธานสโมสร/องค์การนิสิตนักศึกษา ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นสถานการณ์เกี่ยวกับงานกิจการนิสิตนักศึกษาทั้ง 9 ด้าน โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาที่ใช้หลักทศพิธราชธรรมจำนวน 73 ข้อ มีระดับคะแนน 3 ระดับ

3. แบบสำรวจสภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา 5 กลุ่มสถาบัน ได้แก่ระเบียบปฏิบัติงานเอกสาร/คู่มือ/คำสั่ง/ประกาศ/ข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานกิจการนิสิตนักศึกษา แผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงานกิจการนิสิตนักศึกษา รายงานสรุปผลงานประจำปี และรายงานประเมินตนเอง และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 570 คน ได้แก่

- 1) กลุ่มนิสิตนักศึกษาผู้รับผิดชอบงานกิจการนิสิตนักศึกษา
- 2) กลุ่มนิสิตนักศึกษาทั่วไป
- 3) กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรนิสิตนักศึกษา และ
- 4) กลุ่มผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรทั่วไป

รวมทั้งใช้แบบสำรวจสภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาในหน่วยต่างๆ ของงานกิจการนิสิตนักศึกษา และสโมสร/องค์การนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 38 แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์สาระ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT

สรุปผลการวิจัย การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา สรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมของสถาบันอุดมศึกษา พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 กลุ่มสถาบัน มีความคิดเห็นว่า มีการใช้หลักธรรมตามแนวทศพิธราชธรรม ได้แก่ ทาน ศีล ปริจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตบะ อักโกธะ อวิหิงสา ชันติ และ อวิโรธนะ ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามขอบข่ายงานทั้ง 9 ด้าน ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.67-2.33$) ถึงระดับมาก ($\bar{X} = 2.34-3.00$) โดยมีการใช้หลักธรรมตามแนวทศพิธราชธรรมในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ ตบะ ทาน อวิหิงสา และมีการใช้หลักธรรมในระดับต่ำกว่าระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ อวิโรธนะ มัททวะ ปริจาคะ นอกจากนี้ พบว่ามีปัญหา

การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาดังนี้

- 1) ปัญหาการบริหารงานทั่วไป
- 2) ปัญหาบริหารงานบุคคล
- 3) ปัญหาบริหารงบประมาณ และ
- 4) ปัญหาการประเมินผลงาน

ดังนั้นสรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษามีสภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมโดยผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาใช้หลักธรรมทั้ง 10 ประการ ได้แก่ ทาน ศีล ปริจาคะ อาชชวะ มัททวะ ตบะ อักโกธะ อวิหิงสา ชันติ และ อวิโรธนะ ในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

2.1 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

ใช้เทคนิค SWOT Analysis จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของงานกิจการนิสิตนักศึกษาพบ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งนำมาจัดรายการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ได้แก่ จุดแข็งและโอกาส จุดแข็งและอุปสรรค จุดอ่อนและโอกาส จุดอ่อนและอุปสรรค เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรมใน TOWS Matrix ดังปรากฏในตารางที่ 1

2.2 การจัดรายการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของงานกิจการนิสิตนักศึกษา

จากตารางที่ 1 ได้จัดรายการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของงานกิจการนิสิตนักศึกษาประกอบกับการพิจารณาเลือกคู่รายการ วิเคราะห์จากสถานการณ์ 4 รูปแบบ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา ตามแนวทศพิธราชธรรม ดังนี้

- 1) สถานการณ์ที่ 1 เป็นการจับคู่จุดแข็งและโอกาส (SO) ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่เป็นจุดแข็งเพื่อให้ได้รับโอกาสมากที่สุด
- 2) สถานการณ์ที่ 2 เป็นการจับคู่จุดแข็งและอุปสรรค (ST) ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่เป็นจุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค
- 3) สถานการณ์ที่ 3 เป็นการจับคู่จุดอ่อนและโอกาส (WO) ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อนและให้ได้รับโอกาสมากที่สุด
- 4) สถานการณ์ที่ 4 เป็นการจับคู่จุดอ่อนและอุปสรรค (WT) ใช้กำหนดกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค

2.3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

จากสถานการณ์ทั้ง 4 รูปแบบ ใน TOWS Matrix

ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกและกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่าด้วยความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2541; วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2548) ดังนี้

2.3.1 กลยุทธ์หลักหรือกลยุทธ์ระดับองค์กร

คือ กลยุทธ์การน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา เป็นกลยุทธ์ที่กำกับควบคุมกลยุทธ์ระดับต่างๆ ได้แก่ กลยุทธ์ระดับแผนงาน ระดับโครงการ และระดับกิจกรรม

2.3.2 กลยุทธ์รองหรือกลยุทธ์ระดับแผนงาน

มี 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การพัฒนานิสิตนักศึกษา 2) กลยุทธ์ส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างความพร้อมในการศึกษา 4) กลยุทธ์การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษามีข้อค้นจากการวิจัยว่า ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษามีการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาอยู่แล้ว ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33) ถึงระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00) แต่ถึงอย่างไรก็ตามผู้บริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาควรมีหลักทศพิธราชธรรมในตนเองอย่างเต็มเปี่ยม หรือมีการใช้หลักธรรมตามแนวทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 3.00) ถึงแม้ว่าการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาไม่เต็มเปี่ยมก็ตาม ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมสูงขึ้นเรื่อยๆจนกระทั่งเต็มเปี่ยมได้สอดคล้องกับเฮลส์ (Hayes J.P., 2004) ที่กล่าวว่าคนต้องมีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร มีเมตตา มีความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจ มีความซื่อสัตย์ มีความใส่ใจ รู้จักรักเอื้ออาทร ช่วยเหลือ ใจดีและมีน้ำใจ ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ต้องเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุขศรี เปล่งปลั่ง (2543) ที่สรุปว่าผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนักศึกษา และคณะกรรมการสโมสร

ตารางที่ 1 TOWS Matrix ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม

สภาพแวดล้อมภายใน → ↓ สภาพแวดล้อมภายนอก	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
	S_1 การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม S_2 การจัดให้บริการสวัสดิการที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษามีความพร้อมในการเล่าเรียน S_3 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนิสิตนักศึกษา S_4 การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม S_5 มีการดำเนินงานตามมาตรฐานงานกิจการนิสิตนักศึกษา S_6 มีขอบข่ายงานที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานกิจการนิสิตนักศึกษา S_7 มีการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม S_8 สถานที่และบรรยากาศเอื้อต่อการปฏิบัติงาน	w_1 ขาดการกำหนดให้ผู้บริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหาร w_2 ไม่ระบุดึงการใช้ทศพิธราชธรรมในวิธีดำเนินงาน w_3 ขาดการจัดทำมาตรฐานงานกิจการนิสิตนักศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพของสถาบันอุดมศึกษา แต่ละแห่ง w_4 ขาดคู่มือบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามหลักทศพิธราชธรรม w_5 มีปัญหาบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา
โอกาส (Opportunity)	จุดแข็ง+โอกาส (SO)	จุดอ่อน+โอกาส (WO)
O_1 การส่งเสริมการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความรู้ มีคุณธรรม O_2 การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ และให้บริการแก่สังคม O_3 ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษา O_4 ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม O_5 สร้างความเชื่อมโยงสถาบันกับชุมชน O_6 พัฒนาระบบบริหารงานภายในองค์กร O_7 พัฒนาระบบกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี	$1.$ การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม ($S_1, S_3, S_4, S_5, S_6 + O_1, O_2, O_3, O_4, O_5, O_7$) $2.$ การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา ($S_1, S_3, S_4, S_5, S_6 + O_1, O_2, O_3, O_4, O_5, O_7$) $3.$ การส่งเสริมให้มีบริการสวัสดิการสำหรับนิสิตนักศึกษา ($S_2, S_5, S_8 + O_6, O_7$) $4.$ การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($S_1, S_2, S_4, S_5, S_6 + O_1, O_2, O_3, O_4, O_5, O_7$) $5.$ การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม ($S_5, S_6, S_7, S_8 + O_6$)	$1.$ การกำหนดปรัชญาผู้บริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาที่มีหลักทศพิธราชธรรม ($W_1, W_2 + O_1, O_2, O_3, O_4$) $2.$ การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามหลักทศพิธราชธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนานิสิตนักศึกษา ($W_1, W_2 + O_6$)
อุปสรรค (Threat)	จุดแข็ง+อุปสรรค (ST)	จุดอ่อน+อุปสรรค (WT)
T_1 สถาบันไม่ให้ความสำคัญกับงานกิจการนิสิตนักศึกษาเท่าที่ควร T_2 ขาดการวางแผนกิจกรรมนิสิตนักศึกษาร่วมกันในองค์กร T_3 ขาดการบูรณาการงานวิชาการกับงานกิจการนิสิตนักศึกษา T_4 มีข้อจำกัดในความก้าวหน้าและการขยายกรอบอัตรากำลังบุคลากรนิสิตนักศึกษา T_5 มาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตไม่สามารถประเมินคุณภาพงานกิจการนิสิตนักศึกษาได้อย่างครอบคลุม	$1.$ สถาบันให้ความสำคัญกับการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามหลักทศพิธราชธรรม ($S_7 + T_1$) $2.$ การพัฒนานิสิตนักศึกษาที่มีการบูรณาการงานวิชาการกับงานกิจการนิสิตนักศึกษา ($S_1, S_7 + T_1, T_3$)	$1.$ การประเมินคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพ ($W_2, W_3, W_5 + T_1$) $2.$ การกำหนดกรอบอัตรากำลังของบุคลากรนิสิตนักศึกษา ($W_5 + T_4$) $3.$ การพัฒนาเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน ($W_5 + T_1, T_2, T_3$)

ชมรมต่างๆ มีทัศนะด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ การประพฤติตนดี มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติงาน มีความเมตตากรุณาแก่นักศึกษาและผู้ร่วมงาน อุทิศเวลาในการทำงาน สามารถรักษาความลับ

และพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาตามทศพิธราชธรรมของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 กลุ่มสถาบัน พบว่าควรปรับใช้หลักธรรม

10 ประการ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และมีความจำเพาะตามลักษณะของงานแต่ละด้าน ยกตัวอย่างเช่น งานปฐมนิเทศ มีการใช้หลักธรรม อักโกระ ปริจจาคะ มัททวะ ที่ต่ำกว่าระดับมาก ดังนั้นต้องเพิ่มพูนคุณธรรมและปรับปรุงสภาพการบริหารงาน ได้แก่ ให้โอกาสและยินดียินดีรับฟังข้อคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาใหม่เกี่ยวกับการปฐมนิเทศ ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องแสดงความยินดีและให้การต้อนรับนิสิตนักศึกษาใหม่ งานวินัยและกฎหมาย มีการบริหารงานที่ใช้หลักธรรม อวิหิงสา ชันติ ศีล ที่ต่ำกว่าระดับมาก ดังนั้นต้องเพิ่มพูนคุณธรรมและปรับปรุงสภาพการบริหารงาน ได้แก่ มีการตัดสินใจโทษนิสิตนักศึกษาที่ประพฤติผิดตามอำนาจหน้าที่ของตนไม่ลุแก่อำนาจในการพิจารณาโทษ ไม่แสวงหาประโยชน์จากงานกิจกรรมนิสิต นักศึกษา สร้างจิตสำนึกของตนเองและนิสิตนักศึกษาให้มีความประพฤติดีเป็นที่ยอมรับในสังคม งานกิจกรรมนิสิต นักศึกษา มีการใช้หลักธรรม ตบะ อวิโรธนะ อักโกระ ที่ต่ำกว่าระดับมาก ดังนั้นต้องเพิ่มพูนคุณธรรมและปรับปรุงสภาพการบริหารงาน ได้แก่ ให้อิสระนิสิตนักศึกษาทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ เมื่อเกิดปัญหาจึงค่อยกำกับควบคุมอย่างใกล้ชิด มีการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้าน ร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์

นอกจากสภาพการบริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาดังกล่าวแล้ว พบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานสรุปได้ 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาการบริหารงานทั่วไป 2) ปัญหาบริหารงานบุคคล 3) ปัญหาบริหารงบประมาณ และ 4) ปัญหาการประเมินผลงาน ดังนั้นการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาต้องมีขั้นตอนในการทำงาน ประกอบด้วย วางนโยบาย/แผนงาน รับผิดชอบ ปฏิบัติงานตามนโยบาย/แผนงาน มีการควบคุมกำกับดูแลงาน และการประเมินผลงาน โดยมีความมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์และปรัชญาของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความสมบูรณ์และจัดให้บริการที่อำนวยความสะดวกมีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2545) ที่เสนอขั้นตอนของการบริหารกิจการนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของการบริหารกิจการนักศึกษาให้ชัดเจน 2) ศึกษาหลักเฉพาะของนักศึกษา 3) กำหนดโปรแกรมการพัฒนานักศึกษาตลอดปี 4) การจัดสรรงบประมาณ

และทรัพยากร 5) แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา ให้คำปรึกษาการจัดกิจกรรมและชมรมต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสังคม ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านสติปัญญา และ 6) กิจการนักศึกษาต้องมีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น มีความร่วมมือกับฝ่ายวิชาการและคณะวิชาต่างๆ สอดคล้องกับดัลตัน แอปพริทัน และบริค (Dulton, Appleton and Brich, 1970) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา คือการยอมรับของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ถ้าหากบทบาทของผู้บริหารงานกิจกรรมนิสิตศึกษากับความเชื่อและค่านิยมของบุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้องไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งและความไม่ยอมรับในตัวของผู้บริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และสอดคล้องกับเดลเวิร์ธ และแฮนด์สัน (Delworth and Handson, 1980) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษารับจัดการงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ เริ่มจากพัฒนาความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา ส่วนความเชื่อและค่านิยมของผู้บริหารในไทยที่มีมานาน คือ “ทศพิธราชธรรม” ซึ่งผู้บริหารต้องอาศัยฐานความเชื่อและค่านิยมของไทยในการบริหารงาน สอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2538) ได้กล่าวว่า ทศพิธราชธรรม หรือ ราชธรรม เป็น ธรรมของพระราชาทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นหัวใจในการปกครอง สำหรับผู้ปกครองหมู่โดยทั่วไป ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองหมู่คณะ ผู้เป็นหัวหน้างาน เป็นผู้นำในสังคม ควรเจริญรอยตามพระราชจริยวัตร โดยยึดทศพิธราชธรรมเป็นแบบในการปกครอง

2. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม มีประเด็นอภิปรายดังนี้ กลยุทธ์การน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่พัฒนาขึ้น เป็นกลยุทธ์ระดับองค์กรที่เน้นการนำหลักธรรมตามทศพิธราชธรรมมาใช้ในการบริหารงาน กิจกรรมนิสิตนักศึกษา ได้มาจากการเลือกรายการวิเคราะห์จับคู่จุดแข็งและโอกาส (SO) มาใช้กำหนดกลยุทธ์ ดังนั้นจึงจัดเป็นกลยุทธ์เชิงรุกที่มีจุดแข็งและได้รับโอกาสมากที่สุด มีความสอดคล้องกับทศพร ศิริสัมพันธ์ (2540) ที่กล่าวว่าผู้บริหารองค์กรควรกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้าง ปรับใช้และฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้มาหาประโยชน์อย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับวัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2548) ที่กล่าวถึงกลยุทธ์ขยายตัวว่าองค์กร

ส่วนใหญ่ดำเนินกลยุทธ์ขยายตัวทำให้องค์กรได้เปรียบจาก
ประสบการณ์ทำงาน และดำเนินการขยายธุรกิจขององค์กร

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ จาก
ข้อค้นพบว่าการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบัน
อุดมศึกษามีการใช้หลักธรรมตามแนวทศพิธราชธรรมแต่ยัง
ไม่เต็มเปี่ยมนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. ผู้บริหารและบุคลากรกิจการนิสิตนักศึกษาควร
ประพฤติปฏิบัติตนโดยยึดตามแนวทศพิธราชธรรม
2. ผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษาควรปฏิบัติ
ตามแผนปฏิบัติงานของกลยุทธ์การน้อมนำหลักทศพิธราชธรรม
เพื่อการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา อย่างจริงจังและ
สม่ำเสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ฝังลึกในตัวบุคคล และ
สะท้อนออกมาเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารงานกิจการนิสิต
นักศึกษาที่เต็มเปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม
3. สถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดนโยบายการนำ
กลยุทธ์การน้อมนำหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการบริหารงาน
กิจการนิสิตนักศึกษาไปใช้ มีการจัดทำคู่มือการบริหารงาน
กิจการนิสิตนักศึกษาที่ใช้หลักธรรมตามแนวทศพิธราชธรรม
และประชาสัมพันธ์เพื่อให้บุคลากรของงานกิจการนิสิต
นักศึกษาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือ
และถือปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน เป็นการส่งเสริมงาน
กิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันให้มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือในการ
ถ่ายทอดความรู้ตามหลักวิชาการ และกำลังใจจากผู้มีพระคุณ
หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์
ดร. ธีรรัตน์ บุญชู รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง
และคณาจารย์ของสาขาวิชาอุดมศึกษาทุกท่าน ขอขอบคุณ
ผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้กำลังใจ และให้คำแนะนำ
ที่เกิดประโยชน์ต่อผู้วิจัย ได้แก่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.เพ็ญพักตร์
อุทิศ อาจารย์คมวัฒน์ รุ่งเรือง และคุณพิลลย์ลักษณ์ วงษ์ทาสี
ขอขอบคุณผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และนิสิตนักศึกษา
ของสถาบันอุดมศึกษาที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ใน
การให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามสภาพการบริหารงาน
กิจการนิสิตนักศึกษาตามแนวทศพิธราชธรรม และท้ายที่สุด
นี้ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่
สนับสนุนทุนวิจัยทำให้ดำเนินงานวิจัยได้อย่างราบรื่นและ
เกิดผลสำเร็จอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2541). **มาตรฐานกิจการนักศึกษา**.
กรุงเทพฯ: กองบริการการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2540). **การวางแผนเชิงกลยุทธ์**.
กรุงเทพฯ: คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนัก
นายกรัฐมนตรี.
- ธนีนาฏ ณ สุนทร. (2545). **การพัฒนารูปแบบการบริหาร
คุณภาพสำหรับงานกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัย
เอกชน** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
อุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระไตรปิฎกฉบับสำหรับประชาชน**. (2539). พิมพ์ครั้งที่ 16.
กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต). (2538). **ธรรมบัญญัติ:
พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม**. พิมพ์ครั้งที่ 172.
กรุงเทพฯ: หอรัตนชัยการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต). (2545). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์
ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท
สื่อตะวัน จำกัด.
- ราโพ เมฆาวิบูลย์. (2544). **การศึกษาสภาพและปัญหาการ
บริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐ
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2548). **การวางแผนกลยุทธ์ศิลปะ
การกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: บริษัทอินโนกราฟฟิกส์ จำกัด.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2545). **การพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมนิสิตนักศึกษา**. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2541). **การบริหารเชิงกลยุทธ์**.
กรุงเทพฯ: อาทิตยวิเคราะห์.สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การ
มหาชน). (2548). มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ การประเมิน
คุณภาพภายนอกเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา รอบที่สอง. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน).
- สุขศรี เปล่งปลั่ง. (2543). **คุณลักษณะของบุคลากรฝ่าย
กิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ในทัศนะของ
ผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการ**

นักศึกษา และคณะกรรมการสโมสร ชมรมต่างๆ.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการ

อุดมศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

Delworth, U., Hason, G.R., and et al. (1980). **Student services : A handbook for the profession.**

San Francisco: Jossey – Bass.

Dulton, T.B., Appleton, J.R., and Birch, E.E. (1970).

Assumptions and beliefs of selected members of the accademic community.

Portland,Oreg.: National Association of Student Personnel Administrators.

Hayes, J.P. (2004). **Successful persuasiam through public speaking A conversation with Zig Ziglar.** An eBook.

Knowles, A.S. (1970). **The international encyclopedia of higher education.** San Francisco: Jossey – Bass .

Miller, T.K. and Prince, J.S. (1976). **The future of student affairs.** San Francisco:Jossey – Bass.